

Persbericht

Brussel, 17 september 2024

45e editie Studie Lokale Financiën

Brusselse lokale besturen naar een volgende legislatuur met een verzwakte financiële situatie, na de opeenvolgende crises

Aan het einde van de legislatuur van de lokale besturen maakt Belfius Strategic Research de balans op en blikken we ook vooruit met 3 grote uitdagingen voor de volgende bestuursperiode.

De Brusselse lokale besturen beleefden een bijzonder turbulente bestuursperiode die te wijten was aan covid, een galopperende inflatie, met een explosie van de loon- en bouwkosten, de energiecrisis en, ten slotte, de rentestijging.

Tegen die ongunstige achtergrond zagen de Brusselse gemeenten hun financieel evenwicht verslechteren en hun reserves uithollen. 11 van de 19 gemeenten vallen momenteel onder een beheersplan en een toenemend aantal ervan vertonen een structureel tekort.

Een ongewoon forse stijging van de uitgaven tijdens de bestuursperiode

In de voorbije bestuursperiode werden de lasten vooral beïnvloed door twee factoren, namelijk de oplopende kosten voor **personeel** en **sociale bijstand**.

De Brusselse gemeenten werden immers geconfronteerd met een nooit eerder geziene toename van de **personeelslasten** (ruim 40% van de gewone uitgaven) ten gevolge van de fors klimmende **inflatie** (tijdens de bestuursperiode werd de spilindex 10 maal overschreden), de stijging van de **pensioenlasten** voor het statutair personeel en de geleidelijke toepassing vanaf 2021 van de **sociale akkoorden** over de herwaardering van de lonen.

De gemeentedotaties **aan de OCMW's**, die gemiddeld 15% van de totale gewone uitgaven van de gemeenten vertegenwoordigen, stegen sterk (gemiddeld +8,4% per jaar) over de hele bestuursperiode. De OCMW's werden immers het zwaarst geconfronteerd met de opeenvolgende crises (covid, energieproblematiek, Oekraïense vluchtelingen ...), waardoor ze meer middelen moesten vrijmaken om aan de grotere vraag voor sociale bijstand te voldoen.

De ontvangsten stijgen via de automatische loonindexering van de Belgische lonen.

Maar ze blijven lager dan de klim van de uitgaven.

Net als de uitgaven, was de evolutie van de gewone ontvangsten vrij volatiel, met een matige groei in 2020 (impact van covid) en een forse stijging tussen 2022 en 2023 (macro-economische gevolgen van de

oorlog in Oekraïne). De gewone ontvangsten groeiden aan door de indexeringsmechanismen die op heel wat gemeenteontvangsten van toepassing zijn (fiscaliteit, fondsen, toelagen).

Vergeleken met de overige gewesten, genoten de Brusselse gemeenten evenwel minder gewestelijke financiële steun om de uitzonderlijke gevolgen van de diverse crises te boven te komen (compensatie voor de derving van belastingopbrengsten, tegemoetkoming in de energiekosten ...).

Wat de fiscaliteit betreft, zette deze bestuursperiode de 'taxshift' op gemeentelijk vlak zich verder, namelijk door een continue verlaging van de gemiddelde aanslagvoet van de aanvullende belasting op de personenbelasting (van 6,65% in 2013 naar 6,25% in 2024), gecompenseerd door een verhoging van de gemiddelde aanslagvoet van de opcentiemen op de onroerende voorheffing (van 2.774 opcentiemen in 2013 naar 3.281 opcentiemen in 2024).

Ondanks een moeilijke context konden de gemeenten blijven investeren

Tijdens de huidige bestuursperiode schommelen de begrote investeringsprojecten van de 19 gemeenten gemiddeld tussen 600 en 700 miljoen euro per jaar. De gemeenten hadden evenwel te kampen met een forse toename van de **bouw- en materialenkosten** in de periode na covid (2021) en met de gevolgen van de energiecrisis (2022). Die kosten stegen meer dan 30%, waardoor de effectieve evolutie van de aanvankelijk geplande investeringsprojecten werd afgeremd.

De belangrijkste investeringsdomeinen van de Brusselse gemeenten deze bestuursperiode zijn vooral administratieve gebouwen (22,7%), schoolgebouwen (22,3%), stedelijke ontwikkeling en huisvesting (21,1%).

De gemeentefinanciën tijdens de bestuursperiode 2019-2024

Een ongewoon hoge stijging van de uitgaven

Volgens de initiële begrotingen 2024 bedragen de gewone uitgaven van de Brusselse gemeenten 3,2 miljard euro, d.i. 2.550 euro per inwoner, een stijging van 5,2% vergeleken met de initiële begrotingen van 2023.

Over de volledige bestuursperiode (2019-2024) zijn de uitgaven gemiddeld 5,6% per jaar gestegen. Die sterke toename was echter niet elk jaar even sterk. In het begin van de bestuursperiode was er een kleinere toename (+3,9% in 2020), die echter geleidelijk toenam tot 9,2% in 2023 als gevolg van de fors oplopende inflatie en de hoge energiekosten in 2022.

Aanzienlijke toename van de personeelskosten door de loonindexering en het steeds groter gewicht van de pensioenlasten

De personeelsuitgaven, die 42% van de gewone uitgaven vertegenwoordigen, groeiden gemiddeld jaarlijks met 5,9% over de hele bestuursperiode.

Door de **forse stijging van de inflatie** werden de gemeenten geconfronteerd met 10 spilindexoverschrijdingen (die telkens een extra loon- en uitkeringsindexering van 2% betekenden) tijdens de bestuursperiode (tegen slechts 4 in de vorige bestuursperiode).

Behalve de impact van de inflatie, heeft ook de toename van de **pensioenlasten** voor het statutair personeel op de personeelsuitgaven gewogen door de voortdurende stijging van de bijdragepercentages voor de pensioenlasten (basis- en responsabiliseringsbijdrage). Die werden bepaald bij de federale wet op de financiering van de pensioenen van de plaatselijke en provinciale besturen (Gesolidariseerd Pensioenfonds). De pensioenlasten voor het statutair personeel vertegenwoordigen gemiddeld 13% van de totale personeelsuitgaven, of 53,2% van de loonmassa van deze personeelscategorie.

Ten slotte, heeft ook de geleidelijke toepassing van de **sociale akkoorden** over de loonherwaardering sinds 2021 de personeelskosten tijdens deze bestuursperiode doen stijgen.

Volgens onze enquête¹, vindt ruim 80% van de Brusselse lokale bestuurders dat tijdens de volgende bestuursperiode de pensioenfactuur zeker een belangrijke uitdaging wordt.

Hoewel het **totale personeelsbestand** (in vte) stabiel is gebleven ten opzichte van 2019, evolueert het aantal in een andere richting afhankelijk van het statuut. Vooral het gesubsidieerd contractueel personeel daalt sterk (-1.612 vte) en het contractueel personeel neemt toe (+1.721 vte), terwijl het statutair personeel verder vermindert (-128 vte, d.i. -2,0%).

Het **statutair personeel** vertegenwoordigt nog slechts 36,2% van het totaal gemeentelijk personeel, wat echter nog altijd een flink stuk meer is dan in de andere gewesten (20,1% in Wallonië en 21,3% in Vlaanderen). Dit aandeel statutaire medewerkers verschilt wel sterk tussen de Brusselse gemeenten.

Volgens onze enquête, is 50% van de lokale Brusselse bestuurders van mening dat voorrang moet worden verleend aan de beheersing van de personeelslasten om in de volgende bestuursperiode het begrotingsevenwicht te vrijwaren.

De werkingsuitgaven vooral hoger gedreven door de energiekosten

De **werkingsuitgaven** vertegenwoordigen gemiddeld 12% van de gewone uitgaven en stijgen opnieuw 8% in de begrotingen 2024, na de forse klim van 16% in 2023 als gevolg van de inflatieopstoot en de energiecrisis. Met een gemiddeld jaarlijks groeitempo van 7,8% lopen de werkingsuitgaven globaal genomen gestaag op tijdens de bestuursperiode.

Bij de werkingsuitgaven bleven **de energiekosten** (stookolie, gas en elektriciteit) tussen 2019 en 2021 heel stabiel (met zelfs een daling van 4,3% tijdens covid), maar nadien verdubbelen ze bijna van 23 miljoen euro in 2022 naar 45 miljoen euro in 2024. Naast de energiekosten ondervinden ook de werkingskosten

¹ Enquête die Belfius in mei 2024 heeft gehouden bij de schepenen van Financiën en de financieel directeurs van de Brusselse gemeenten.

de impact van de aanzienlijk gestegen IT-beheerkosten (+10% gemiddeld per jaar).

De gemeenten hebben in de Belfius-enquête duidelijk aangegeven dat ze reeds energiebesparende maatregelen hebben genomen en sindsdien hun engagement hiervoor nog verder gaan opdrijven. Om de overgang naar duurzame energie te bevorderen, is het van cruciaal belang om te investeren in ledverlichting, gebouwenrenovatie, voertuigen en zonnepanelen.

De opeenvolgende crises hadden ook een impact op de gemeentelijke toelagen (aan OCMW's, politiezones...)

De **overdrachtsuitgaven** vertegenwoordigen 37% van de gewone uitgaven van Brusselse gemeenten, een aandeel dat groter is dan voor de andere gewesten (+/- een derde).

De dotaties **aan het OCMW** en **de politiezaone** vertegenwoordigen alleen al respectievelijk 41% en 39% van de overdrachtsuitgaven, of elk ongeveer 15% van de alle gewone uitgaven van de gemeenten samen.

De Brusselse gemeenten besteden gemiddeld 411 euro per inwoner aan hun OCMW en 371 euro per inwoner aan de politiezaone.

Deze twee gemeentedotaties liggen in verhouding hoger in de gemeenten in het centrum van de agglomeratie (1e gordel en kanaalzone en vooral Brussel-Stad) dan in de veeleer residentiële gemeenten (2e gordel).

De overdrachtsuitgaven stijgen over het algemeen met 6,7% in de begrotingen 2024, wat iets sterker is dan over de hele bestuursperiode (gemiddeld +6,0% per jaar).

Die aanhoudende stijging is vooral te verklaren door de sterke toename van de **dotaties aan de OCMW's** (gemiddeld +8,4% per jaar) tijdens de bestuursperiode. Deze tegemoetkomingen worden de hoogte ingejaagd door de combinatie van de inwerkingtreding van de sociale akkoorden (sinds eind 2021) en van de forse inflatiestijging (2022) op de personeelskosten van de OCMW's. Bovendien resulteerden de verschillende crises (covid, energieproblematiek, toestroom van Oekraïense vluchtelingen) in meer aanvragen voor sociale bijstand bij de OCMW's.

De toekenning van het **leefloon** slorpt op zich alleen twee derde van al die uitgaven op en steeg gemiddeld 8,5% per jaar. De **'tegemoetkomingen als steunverlenend centrum'**, die gekoppeld zijn aan de toestroom van Oekraïense vluchtelingen, lieten evenwel de sterkste stijging over de hele bestuursperiode optekenen (gemiddeld +16,4% per jaar).

De gemeenten voelen de eerste gevolgen van de rentestijging (na een aanhoudende daling van meer dan 10 jaar)

De weerkerende financiële lasten (kapitaalaflossingen en rente) voor de financiering van investeringen zijn de belangrijkste componenten van de schulduitgaven. Deze uitgaven komen volgens de begrotingen 2024 uit op 281 miljoen euro, wat overeenstemt met 9% van de gewone uitgaven. Dit is minder dan voor

de Waalse gemeenten (12%), omdat de schuldenlast van de gemeenten in het Brusselse Gewest lager is.

In de begrotingen 2024 zijn de financiële lasten met 11,3% toegenomen, voornamelijk door de stijging van de rentelasten (+10,7%). Die klim volgt op een structurele daling van deze uitgaven (-40% sinds 2012) in de context van een historisch lage rentestand tijdens het laatste decennium.

Volgens de statistieken van het INR komt de **uitstaande schuld** van de Brusselse lokale besturen (gemeenten, OCMW, politiezones...) in 2023 uit op 3,2 miljard euro en is deze zowel in 2022 als in 2023 sterk gestegen in volume (+600 miljoen euro, of 23% ten opzichte van 2021). Het relatieve schuldpeil (de omloop in verhouding tot de ontvangsten) van 74,4% in 2023 blijft echter onder de norm van 100%.

De ontvangsten stijgen via de automatische loonindexering van de Belgische lonen.

Maar ze blijven lager dan de klim van de uitgaven.

Volgens de initiële begrotingen 2024 van de Brusselse gemeenten worden de gewone ontvangsten op 3,2 miljard euro geraamd, d.i. een toename van 4,4% ten opzichte van 2023, een stijging die kleiner is dan die van de uitgaven (+5,2%). Over de volledige bestuursperiode zijn de gewone ontvangsten jaarlijks gemiddeld met 5,5% gestegen.

Net als bij de gewone uitgaven, is de stijging van de ontvangsten vrij volatiel, met een matige groei in 2020 (impact van de covidpandemie) en een heel sterke groei tussen 2022 en 2023 (macro-economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne). De stijging van de gewone ontvangsten weerspiegelt ook sterk de impact van de indexering van heel wat gemeenteontvangsten (belastingen, fondsen, toelagen).

Taxshift op lokaal vlak: minder inkomsten uit de aanvullende personenbelasting, meer inkomsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing

De **belastingontvangsten** van de Brusselse gemeenten belopen 1.649 miljoen euro (1.329 euro per inwoner). Ze vertegenwoordigen 52% van de totale gewone ontvangsten.

Volgens de begrotingen 2024 stijgen de belastingontvangsten slechts met 2,8% ten opzichte van de initiële begrotingen van 2023, tegen een jaarlijkse gemiddelde stijging van 5,8% over de hele bestuursperiode. Het verloop van de belastingontvangsten vertoont grote contrasten, met een heel zwakke toename in 2020 en 2021 als gevolg van de gezondheidscrisis en een klim van 17,4% in 2023 door de indexering van de belastinggrondslagen (kadastraal inkomen en gezinsinkomen) en de kalenderwijziging voor het doorstorten van de aanvullende personenbelasting door de FOD Financiën (in 2023 werd de opbrengst van 14 maanden in plaats van 12 maanden doorgestort).

Wat de **aanvullende belastingen** betreft, merken we al vele jaren dat de gemiddelde aanslagvoet van de aanvullende belasting op de personenbelasting daalt (van 6,65% in 2013 naar 6,25% in 2024). Dit wordt gecompenseerd door een stijging van de gemiddelde aanslagvoet van de opcentiemen op de

onroerende voorheffing (van 2.774 centiemen in 2013 naar 3.281 centiemen in 2024). In vergelijking met de belastingtarieven in 2019, passen 11 gemeenten in 2024 een hoger aantal opcentiemen toe op de onroerende voorheffing en laten 8 gemeenten hun tarief ongewijzigd. Voor de gemeentelijke aanslagvoet voor de personenbelasting, voeren 9 gemeenten een verlaging door, past slechts 1 gemeente een hoger tarief toe en hanteren 9 andere gemeenten een ongewijzigd tarief.

De **specifieke lokale fiscaliteit** die de gemeente zelf int, los van de belastingen die door andere overheden worden geheven, levert de gemeenten 304 miljoen euro op, namelijk 245 euro per inwoner, wat in 2024 neerkomt op een matige stijging van 5,1%.

In tegenstelling tot de andere gemeenten in het land, waar vrijwel de helft van de opbrengst van specifieke lokale belastingen afkomstig is van de belasting op huisvuil (prestaties op het vlak van openbare hygiëne), is de voornaamste bijdrage afkomstig van de belasting op het patrimonium (59% van de lokale belastingen), zoals op kantooroppervlakte of buitenantennes.

De toename van de gewestelijke toelagen eerder gedreven door de toepassing van het sociaal akkoord voor het personeel dan door de uitzonderlijke crisissteun

De gemeenteontvangsten uit **dotaties en toelagen**, d.w.z. uit financiële overdrachten door andere overheden (vooral de gewesten), belopen 1.141 miljoen euro en vertegenwoordigen 36% van de totale gewone ontvangsten in de begroting van 2024.

Over de volledige bestuursperiode (2019-2024) bedraagt de gemiddelde jaarlijkse groei van de ontvangsten uit fondsen en toelagen 5,1%, wat lager is dan de groei van de belastingontvangsten. De inkomsten uit **algemene financiering** (Gemeentefonds) namen minder snel toe (+2,5% per jaar) dan de ontvangsten uit **specifieke toelagen** (+8,2% per jaar).

De sterkere toename van de specifieke toelagen is voornamelijk een gevolg van de uitvoering van het **sectoraal akkoord** over de herwaardering van de lonen van het personeel (2021-2025), waarvoor het Gewest 75% van de kosten voor zijn rekening neemt.

Anderzijds waren de **mechanismen om de minderontvangsten te compenseren** als gevolg van diverse crises (derving van belastingopbrengsten, tegemoetkoming in de energiekosten, subsidies aan lokale verenigingen...) minder uitgesproken dan in de overige gewesten (en veeleer op de OCMW's gericht).

Verslechtering van de begrotingsaldi en uitholling van de beschikbare reserves

Volgens de initiële begrotingen 2024 boeken de Brusselse gemeenten samen voor het **eigen dienstjaar** een klein tekort van 15,4 miljoen euro (-0,5% van de gewone ontvangsten). In 2024 vertonen 10 gemeenten een tekort op hun begroting, tegen slechts 4 in 2023.

Voor het **algemeen totaal** (d.w.z. ook rekening houdend met het resultaat van de vorige dienstjaren en de algemene overboekingen) laten de Brusselse gemeenten voor 2024 een overschot van 58,5 miljoen euro optekenen, wat 1,9% van hun gewone ontvangsten vertegenwoordigt. Vijf gemeenten voldoen

echter niet aan het wettelijk voorgeschreven begrotingsevenwicht. De begrotingstekorten gelden vooral in de industriële gemeenten uit de kanaalzone (cluster B4).

Over de hele bestuursperiode (2019-2024) zien we voornamelijk een **voortdurende uitholling van het overschot algemeen totaal**. Dit overschot, dat in 2019 nog bijna 200 miljoen euro bedroeg (op de jaarrekening), is structureel immers afgenomen en zakt in 2024 naar minder dan 60 miljoen euro (begroting). De **gewone reserves**, die zich tussen 2019 en 2022 rond 100 miljoen euro stabiliseerden, dalen ook lichtjes in 2023 en 2024 (op basis van de begrote overboekingen).

Ondanks de ongunstige context konden de gemeenten blijven investeren

Tijdens deze bestuursperiode schommelen de begrote investeringsprojecten van de 19 gemeenten gemiddeld tussen 600 en 700 miljoen euro per jaar. Het volstaat dat slechts een gemeente grotere infrastructuurprojecten plant en het totale investeringsvolume gaat omhoog (dat was het geval in 2020 en 2022).

De begrote investeringsvolumes moeten echter door volgende twee elementen worden gerelativeerd.

Ten eerste schommelt **de effectieve verwezenlijkingsgraad** (in vergelijking met de begrotingsprognoses) tussen 55% en 60%. Dat was vooral het geval in 2020 als gevolg van de covidpandemie (slechts 51%). De lockdown heeft immers de uitvoering van bepaalde investeringsprojecten vertraagd (tijdelijk stilliggen van bouwondernemingen, vertraging in de levering van materialen, vertraging van de aanbestedingsprocedures...). In 2022 is die realisatiegraad dan weer tot 68% gestegen.

Ten tweede hadden de gemeenten post-covid (2021) en door de energiecrisis in 2022 te kampen met fors gestegen **bouw- en materiaalkosten**. Daardoor volstaat hetzelfde nominaal investeringsbudget in 2024 niet meer om hetzelfde volume aan projecten te financieren, zoals oorspronkelijk gepland was in 2019.

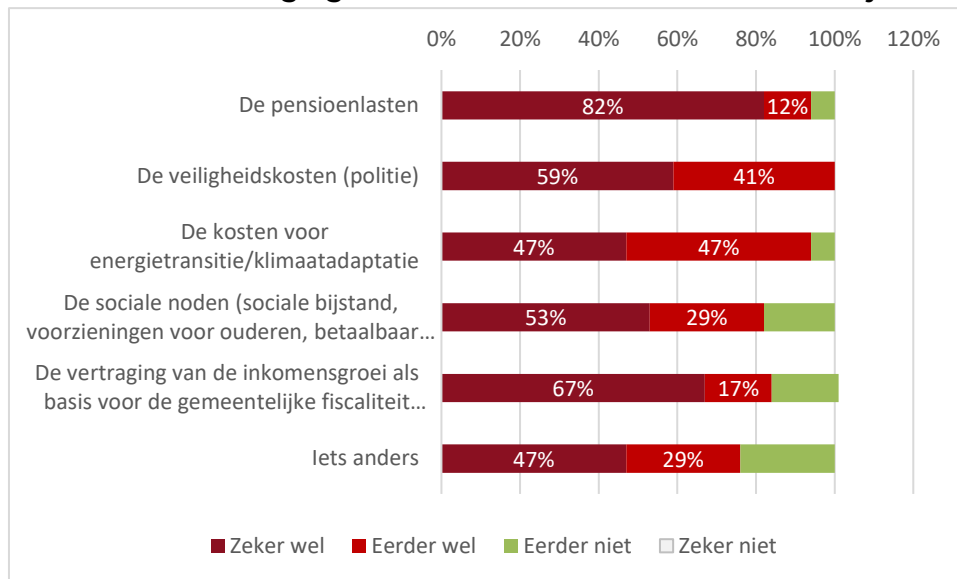
Over de volledige bestuursperiode (2019-2024) waren de belangrijkste investeringsdomeinen van de Brusselse gemeenten administratieve gebouwen (22,7%), schoolgebouwen (22,3%), stadsontwikkeling en huisvesting (21,1%), in mindere mate sport- en cultuurinfrastructuur (14,8%) en ten slotte wegennet (13,6%).

Welke uitdagingen zien de huidige bestuurders voor de volgende bestuursperiode (2025-2030)

Volgens de ondervraagde gemeentebestuurders hebben de belangrijkste financiële uitdagingen te maken met de pensioenlasten, de kosten voor veiligheid (politiezones), sociale bijstand en energietransitie.

Belfius-enquête : In welke mate zijn onderstaande zaken belangrijke financiële uitdagingen voor de komende jaren?

De problematiek van de **pensioenlasten** wordt duidelijk gezien als de financiële uitdaging nummer één van de komende bestuursperiode (voor 82% "zeker").

De extrapolaties van de Federale Pensioendienst zijn inderdaad erg verontrustend. Alleen al de responsabiliseringsbijdrage (die moet worden toegevoegd aan de basisbijdragen, welke zelf al werden verhoogd) ten laste van alle Brusselse gemeenten en OCMW's, verdubbelde van 50 miljoen euro in 2021 naar 101 miljoen euro in 2024. Rekening houdend met de nog verwachte stijgingen van het responsabiliseringspercentage, zou die bijdrage de komende jaren nog sterker toenemen en in 2028 uitkomen op 176 miljoen euro.

Op korte termijn vormen de pensioenlasten een belangrijke financiële uitdaging voor de Brusselse lokale besturen, die nog niet over steunmaatregelen beschikken zoals de twee andere gewesten van het land. Bovendien zou de onzekere toekomst van de prikkel voor de tweede pijler en de pensioenlasten, die steeds meer op de Brusselse openbare ziekenhuizen wegen, de eindfactuur nog kunnen verzwaren.

De **kosten voor veiligheid en sociale bijstand** (voornamelijk via de gemeentelijke toelagen aan de politiezones en de OCMW's) blijven een reeds oude maar nog altijd actuele bezorgdheid voor de gemeentebestuurders (voor 59% "zeker" en voor 41% "eerder wel" wat veiligheid betreft / voor 53% "zeker" en voor 29% "eerder wel" wat sociale bijstand betreft).

Beide aangelegenheden behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid, maar het zijn de gemeenten die financieel bijpassen om het budgettair evenwicht te verzekeren. Sinds vele jaren eisen de lokale besturen dat de federale financiering weer in evenwicht zou worden gebracht en dat hierbij rekening zou worden gehouden met de reële stijging van de gedragen kosten.

Ook de **energietransitie** wordt ervaren als een belangrijke uitdaging tijdens de volgende gemeentelijke bestuursperiode (voor 47% "zeker" en voor 47% "eerder wel").

De gemeenten staan inderdaad voor heel wat ecologische uitdagingen: een snellere overgang naar duurzame energie, een zachte mobiliteit bevorderen en tegelijk de weerbaarheid van het grondgebied versterken tegenover de alsmaar toenemende gevolgen van de klimaatontregeling (overstromingen, stormen...). De meeste gemeenten zijn reeds gestart met het uitwerken van een lokaal klimaatplan. Om dat te kunnen verwezenlijken, is het wel noodzakelijk dat er op het lokale niveau zeer belangrijke financiële en menselijke middelen worden vrijgemaakt.

Bestuurders willen voornamelijk de personeelsuitgaven onder controle brengen.

Om de komende jaren het budgettair evenwicht te bewaren, blijkt uit onze enquête dat de Brusselse lokale bestuurders duidelijk voorrang geven aan maatregelen die de uitgaven helpen beheersen (personeelsuitgaven voor 50%, investeringsuitgaven voor 23%, werkingsuitgaven voor 16%) en dat ze niet zozeer de aanslagvoeten willen verhogen of nieuwe belastingen wensen in te voeren (5% van de respondenten).

Onder de financiële steunmaatregelen die van de hogere overheden worden verwacht, spreken de lokale bestuurders zich bij voorrang uit voor een hervorming van het Gemeentefonds (35%), een financiële tegemoetkoming in de pensioenlasten (31%) en de naleving van het principe van budgettaire neutraliteit (23%).

Als maatregelen voor de organisatie pleiten de lokale bestuurders voor een modernisering van de beheersinstrumenten (voor 93% "zeker" en "eerder wel") en een aanpassing van het statuut voor het lokaal openbaar ambt (voor 81% "zeker" en "eerder wel").

Dirk Gyselinck, lid van het directiecomité van Belfius: *"Dit jaar heeft een bijzonder karakter, met het einde van de legislatuur 2019-2024. Meteen de ideale gelegenheid om met onze studie Lokale Financiën 2024 de balans op te maken van de voorbije 6 jaar en vooruit te kijken. Deze aflopende legislatuur kende verschillende, vaak ongeziene maar heel intense crises, die de gemeentefinanciën zwaar onder druk hebben gezet. Maar ondanks deze tegenspoed wisten onze lokale besturen stand te houden, bleven ze investeren in de samenleving van morgen – meer bepaald in duurzame transitie – en hielden ze hun financiën in evenwicht. Als historische financiële partner van de lokale besturen ben ik vereerd en trots om met Belfius hen te ondersteunen bij hun dagelijkse taken met duurzame financieringsoplossingen en deskundige begeleiding op het terrein."*

Meer weten?

www.belfius.be/onzestudies

Perscontact

Belfius Bank & Verzekeringen

Ulrike Pommée: + 32 (0)2 222 02 57 | ulrike.pommee@belfius.be - press@belfius.be | www.belfius.be